

2025

POLITICAL SCIENCE
(Regular Generic)

Paper : POL-RG-6016/6026

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Answer the questions from any **one** Option

OPTION—A

(Public Administration—II)

Paper : POL-RG-6016

1. Answer the following as directed : $1 \times 10 = 10$

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) Who conducts the competitive exams for
All India Services?

সর্বভাৰতীয় সেৱাৰ প্রতিযোগিতামূলক পৰীক্ষাসমূহ কোনে
অনুষ্ঠিত কৰে ?

(b) "Promotion means an appointment from a given position to a more difficult type of work and greater responsibility accompanied by change of title and usually an increase in pay." Who said this?

“কোনো নির্দিষ্ট পদবীৰ পৰা এজন বিষয়াক বেছি জটিল কাৰ্যত জড়িত, অধিক দায়িত্বপূৰ্ণ, লগতে পদবীৰ পৰিৱৰ্তন আৰু বেতনৰ হাৰ বৃদ্ধিৰ ব্যৱস্থাকে পদোন্নতি বোলে ।”
এই কথাষাৰ কোনে কৈছিল ?

(c) Which section of the Indian Constitution deals with the Public Service Commission?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো খণ্ডৰ সৈতে ভাৰতীয় লোকসেৱা আয়োগ জড়িত ?

(d) What is 'deficit budget'?

‘ঘাটি বাজেট’ কি ?

(e) What do you understand by financial year?

বিত্তীয় বৰ্ষ বুলিলে কি বুজা ?

(f) Which Article of the Indian Constitution deals with the contingency fund of India?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদ ভাৰতৰ ‘আকস্মিক পঁজি’ (contingency fund)ৰ লগত জড়িত ?

(g) In which year was the first Administrative Reforms Commission (ARC) established?

কোন চনত প্রথম প্রশাসনিক সংস্কার আয়োগ (ARC) গঠন কৰা হৈছিল ?

(h) The budget can be introduced in বাজেট উত্থাপন কৰিব পাৰি

(i) only in the Lok Sabha

কেৱল লোকসভাত

(ii) only in the Rajya Sabha

কেৱল বাজ্যসভাত

(iii) both in the Lok Sabha and the Rajya Sabha

উভয় লোকসভা আৰু বাজ্যসভাত

(iv) None of the above

ওপৰৰ কোনোটোৱেই নহয়

(Choose the correct answer)

(শুন্দি উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(i) Personnel administration includes within its scope

বিষয়া প্রশাসনে ইয়াৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত অন্তর্ভুক্ত কৰে

(i) recruitment, training and promotion

নিযুক্তি, প্রশিক্ষণ আৰু পদো঱্পতি

(ii) selection and recruitment

নিৰ্বাচন আৰু নিযুক্তি

(iii) providing services only

কেরল সেৱা প্ৰদান কৰা

(iv) None of the above

ওপৰৰ কোনোটোৱেই নহয়

(Choose the correct answer)

(শুন্দি উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(j) Who is the present Upa-Lokayukta of Assam?

অসমৰ বৰ্তমান উপ-লোকায়ুক্তজন কোন ?

2. Write very short answers of the following :

2×5=10

তলত দিয়াবোৰৰ অতি চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) What do you mean by 'political executive'?

বাজনৈতিক কার্যনির্বাহক বুলিলে কি বুজা ?

(b) What is the main function of the Union Public Service Commission?

কেন্দ্ৰীয় লোকসেৱা আয়োগৰ মুখ্য কাৰ্য কি ?

(c) Write two differences between responsibilities and accountabilities.

দায়িত্ব আৰু দায়বদ্ধতাৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা ।

(d) What is personnel administration?

বিষয়া প্ৰশাসন কি ?

(e) What is Right to Information Act?

তথ্য জনাৰ অধিকাৰ আইন কি ?

(5)

3. Write short notes on any four of the following : $5 \times 4 = 20$

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) Performance budgeting
কার্যসম্পাদন বাজেট
- (b) Adjournment motion
স্থগিতকৰণ প্রস্তাৱ
- (c) Executive control over administration
প্ৰশাসনৰ ওপৰত কার্যনির্বাহকৰ নিয়ন্ত্ৰণ
- (d) Supplementary budget
পৰিপূৰক বাজেট
- (e) Spoils system
পদপূৰকস্থাৰ ব্যৱস্থা
- (f) Zero hour
শূন্যকালীন ঘণ্টা

4. Answer the following questions (any four) :

$10 \times 4 = 40$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Briefly discuss about the legislative control over the executive.
কার্যনির্বাহকৰ ওপৰত বিধানমণ্ডলৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

(b) What is development administration? Discuss about its nature and scope.
বিকাশ প্রশাসন কি? ইয়াৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(c) Discuss about the meaning, nature and scope of financial administration.
বিত্তীয় প্রশাসনৰ অর্থ, প্ৰকৃতি আৰু পৰিসৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) What is budget? Critically examine the significance of budget in Indian democracy.
বাজেট কি? ভাৰতীয় গণতন্ত্ৰত বাজেটৰ তাৎপৰ্যৰ সমালোচনাত্মক পৰীক্ষা কৰা।

(e) What is the Union Public Service Commission? Discuss about the significance of the civil services in Indian administration.
কেন্দ্ৰীয় লোকসেৱা আয়োগ কি? ভাৰতীয় প্রশাসনত অসামৰিক সেৱাৰ তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(f) What is the meaning and significance of 'promotion'? Explain its guiding principles.
'পদোন্নতি'ৰ অর্থ আৰু তাৎপৰ্য কি? ইয়াৰ পথপ্ৰদৰ্শক নীতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(g) What is 'recruitment'? Discuss about its types and importance.

‘নিযুক্তি’ কি ? ইয়াৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ আৰু গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা ।

(h) Write about the significance of the citizen-administration relationship.

নাগৰিক-প্ৰশাসনৰ সম্পর্কৰ তাৎপৰ্যৰ বিষয়ে লিখা ।

OPTION—B

(Indian Administration)

Paper : POL-RG-6026

1. Answer the following as directed : $1 \times 10 = 10$

তলত দিয়াবোৰৰ নির্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) Who is the author of the book, *Arthashastra*?

‘অৰ্থশাস্ত্ৰ’ নামৰ গ্ৰন্থনৰ লেখক কোন ?

(b) In which year was the NITI Aayog formed?

কোন চনত নীতি আয়োগ গঠন কৰা হৈছিল ?

(c) 'Dyarchy' was introduced in the year

'দ্বৈত শাসনব্যবস্থা' প্রবর্তন করা হৈছিল

(i) 1909

১৯০৯ চনত

(ii) 1919

১৯১৯ চনত

(iii) 1935

১৯৩৫ চনত

(Choose the correct answer)

(শুন্দি উত্তরটো বাছি উলিওৱা)

(d) Mention one feature of Mauryan administration.

মৌর্য প্রশাসনৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(e) In which year was the Morley-Minto Reforms Act signed?

কোন চনত মর্লি-মিন্টো সংস্কাৰ আইন স্বাক্ষৰিত হৈছিল ?

(f) Write one function of Block Development Officer.

খণ্ড উন্নয়ন বিষয়াৰ এটা কাৰ্য লিখা।

(g) Mention the meaning of 'Diwan'.

'দিবান'ৰ অর্থ লিখা।

(h) A district constitutes the primary unit of administration in India.

(Write True or False)

এখন জিলা হ'ল ভারতবর্ষের প্রশাসনের প্রাথমিক গোটো ।

(শুন্দ নে অশুন্দ লিখা)

(i) Who was the first Governor-General of British India?

ত্রিপুরা শাসিত ভারতবর্ষের প্রথমজন গবর্ণর-জেনেরেল কোন আছিল ?

(j) Who among the following is regarded as the father of local government in India?

তলোয়ার কোনজনক ভারতবর্ষের স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনের পিতৃ হিচাপে গণ্য কৰা হয় ?

(i) Mahatma Gandhi

মহাত্মা গান্ধী

(ii) Lord Ripon

লর্ড রিপন

(iii) B. R. Ambedkar

বি. আব. আম্বেদকাৰ

(Choose the correct answer)

(শুন্দ উত্তরটো বাছি উলিওৱা)

2. Answer the following questions : $2 \times 5 = 10$

তলোয়ার প্রশ্নবোৰের উত্তৰ দিয়া :

(a) Write two functions of the Chief Secretary.

মুখ্য সচিবৰ দুটা কাৰ্য লিখা ।

(b) Write two features of Mughal administration.

মোগল শাসনব্যবস্থার দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা ।

(c) Write the full form of MGNREGA.

MGNREGAর সম্পূর্ণ কপটো লিখা ।

(d) What is local self-government?

স্থানীয় স্বায়ত্ত্বাসন মানে কি ?

(e) Mention two features of the Government of India Act, 1919.

১৯১৯ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইনখনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা ।

3. Write short notes on any four of the following : $5 \times 4 = 20$

তলত দিয়াবোৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Colonial legacies over Indian administration

ভাৰতীয় প্ৰশাসনত ঔপনিৰেশিক প্ৰভাৱ

(b) Features of the 73rd Amendment of the Constitution of India

ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৭৩তম সংশোধনীৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

(c) The Government of India Act, 1935

১৯৩৫ চনৰ ভাৰত চৰকাৰ আইন

(d) Prime Minister's office

প্রধানমন্ত্রীর কার্যালয়

(e) Central administrative system under Mauryan administration

মৌর্য প্রশাসন ব্যবস্থার অধীনত কেন্দ্রীয় প্রশাসনীয় ব্যবস্থা

(f) Role of District Collector

জিলা আয়ুক্তৰ ভূমিকা

4. Answer the following questions : $10 \times 4 = 40$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Discuss the main features of ancient and medieval Indian administration.

প্রাচীন আৰু মধ্যযুগৰ ভাৰতীয় প্রশাসনৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

Examine the administrative relations between the Centre and States in India.

ভাৰতবৰ্ষত কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্যসমূহৰ মাজৰ প্রশাসনীয় সম্পর্ক পৰীক্ষা কৰা।

(b) Explain the problems of local self-government in India. Give suggestions to solve the problems.

ভাৰতবৰ্ষত স্থানীয় স্বায়ত্তশাসনৰ সমস্যাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।
সমস্যাসমূহ সমাধানৰ পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা।

(12)

Or / অথবা

Discuss the composition and functions of the Gaon Panchayat.

গাঁও পঞ্চায়তৰ গঠন আৰু কাৰ্যাবলী আলোচনা কৰা ।

(c) Discuss the power and functions of the Prime Minister of India.

ভাৰতবৰ্ষৰ প্রধানমন্ত্ৰীৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাবলী আলোচনা কৰা ।

Or / অথবা

Discuss the organization and functions of the Cabinet Secretariat.

কেবিনেট সচিবালয়ৰ গঠন আৰু কাৰ্যাবলী আলোচনা কৰা ।

(d) Discuss the role of the Indian administration in socio-economic development.

আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়নত ভাৰতীয় প্ৰশাসনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা ।

Or / অথবা

“India is a welfare State.” Give arguments with example in support of this statement.

“ভাৰতবৰ্ষ এখন কল্যাণকামী ৰাষ্ট্ৰ ।” এই উক্তিটোৱ সমৰ্থনত উদাহৰণসহ যুক্তি আগবঢ়োৱা ।

★ ★ ★